

RADNICI CEDISA SE SUOČAVAJU SA BROJNIM IZAZOVIMA ZA EKIPU ODRŽAVANJA NE POSTOJI "LAGAN POSAO"

Održavanje elektroenergetske mreže je, sigurno, najteži posao koji se radi u okviru osnovne djelatnosti Crnogorskog elektrodistributivnog sistema, koji, osim težine, nosi i mnoge druge specifičnosti.

Zbog razuđenosti područja kroz koja prolaze, dalekovođi koji distribuiraju električnu energiju, naročito prema sjeveru Crne Gore, veoma su dugi. Pritom, njihove trase su uglavnom nepristupačne, jer se prostiru preko planina, prevoja i šuma. Rad na takvim objektima je izuzetno težak, a pri nepovoljnim vremenskim uslovima (naročito zimi zbog obimnih sniježnih padavina) rad ekipa CEDIS-a je i izuzetno rizičan.

■ POSLANE FALI

Problematika sa kojom se susrijeću ekipe u zemljama sa sličnim reljefom i konfiguracijom terena kao na primjer Austrija ili Švajcarska, nije ništa drugačija od naše u Crnoj Gori. Ono što bi trebalo napomenuti je da i kod nas i kod pomenutih zemalja, usljed teških terena i loših vremenskih uslova, glavnu ulogu u rješavanju problema imaju stručne ekipe radnika na održavanju - iskusni monter koji znanjem i iskustvom i najzahtjevniji posao efikasno urade.

Rukovodilac Sektora za održavanje **Dragoslav Damjanović**, kazao je da za ljude u održavanju elektrodistributivne mreže posla

nikada ne fali.

"U Crnoj Gori imamo oko 20.000 nadzemnih i kablovskih vodova i oko 5.000 trafostanica različitih naponskih nivoa. Osim redovnih, planiranih aktivnosti na održavanju tolikog broja energetskih objekata, neminovno je angažovanje naših radnika i u situacijama kada usljed problema na mreži nastaju kvarovi koje ekipe moraju otkloniti. Takođe, ekipe održavanja su nezamjenjiva pomoć sektoru za investicije prilikom izgradnje novih objekata i njihovog uključivanja u elektroenergetski sistem", dodao je Damjanović.

■ TEŽAK IZBOR

Posebna pažnja se poklanja odabiru, selekciji i obuci ekipa koje su sposobne da obavljaju tako zahtjevne zadatke. Ne može svako raditi u održavanju distributivne mreže.

"Na osnovu problema sa kojima se susrijeću stručne ekipe tokom održavanja dalekovoda, trafostanica i niskonaponske mreže, može se lako zaključiti da ne postoji "lagan teren". Planinski predjeli zahtijevaju izuzetne napore prilikom transporta materijala, odnosno izlaska stručnih ekipa na lice mje-

sta dok se u predjelima nižih nadmorskih visina susrijećemo sa izazovima vezanim za pronalaženje rješenja za saniranje podzemnih voda, periodičnog plavljenja terena, klizišta i slično", priča o radu ekipa održavanja **Rajko Radošević**, šef centra za održavanje 10kV i 0.4kV mreže i dugogodišnji rukovodilac dalekovodnih ekipa koje su radile najsloženije poslove iz ovoga domena, ikada uradene u CEDIS-u.

Službi održavanja za Podgoricu, Cetinje i Danilovgrad (Region 2) pripada gotovo trećina konzuma Crne Gore. Iz tog podatka, lako se zaključuje da je tu i obim posla najveći.

Ako bismo to preveli na jezik brojeva, služba održavanja Regiona 2, održava oko 910 kilometara, nadzemne 10 kilovolt (kV) i 480 kilometara kablovske 10 kV mreže. Takođe, u njihovoj nadležnosti je i briga o 1551 trafostanici 10/0.4 kV naponskog nivoa.

■ UIGRANE EKIPU

Šef Službe održavanja Regiona 2 **Nikola Živković** priča kako izgleda jedan njegov radni dan.

"Isplanirati poslove za sve operativne ekipe, obezbijediti materijal, vozila, ukomponovati fizičke radnike kako bi se na najbolji način izašlo u susret svim korisnicima tako velikog konzuma nije lak posao. Kada plani-

ram novi radni dan, sa svim obavezama koje me čekaju, ponekad se osjećam kao Gari Kasparov u meču protiv Karpova iz 80-tih godina prošlog vijeka", slikovito je opisao svoj posao Živković.

Inženjer za održavanje nadzemnih vodova Regiona 2 **Rajko Fuštić** objašnjava da se veoma ambiciozan plan održavanja koji je postavljen za Podgoricu, Cetinje i Danilovgrad, svakodnevno realizuje znanjem i iskustvom koje posjeduju uigrane ekipe te službe.

"Svako dana prioritetan zadatak je otkloniti kvarove koji su nastali tokom noći ili ostali nezavršeni od prethodnog dana. Kada se taj posao završi, prelazi se na aktivnosti koje su planirane za tu sedmicu. Svakako, kada imamo probleme na mreži, cilj nam je da posao završimo u najkraćem roku kako bi korisnici što kraće bili bez napajanja električnom energijom", zaključio je Fuštić.

••• Radi se i u nepovoljnim vremenskim prilikama

Radnici se sjećaju januarskog nevremena. Tada su, usljed jakog vjetrova i leda srušena dva čelično-rešetkasta stuba na dalekovodu Sutomore-Čanj. Najveći problem radnicima CEDIS-a pri zamjeni stubova činili su orkanski udari vjetrova i velika hladnoća.

"U najgorim vremenskim prilikama 7. januara montirali smo jedan stub od temelja do vrha. Hladnoća i vjetar bili su toliki da su ljudi jedva pješčili, a radnici su se morali popeti i montirati stubove", kazao je tehničar u ekipi za nadzemne vodove 35 kV Ranko Terzić.

